

13.4.2018

Ensihoidon ilmailupalveluiden kehittämistä selvittävä työryhmä

Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään asettanut ensihoidon ilmailupalveluiden kehittämistä selvittävän työryhmän.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 12.4.2018 – 21.8.2018.

Tausta

Terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella tapahtuvan ensihoidon järjestämiseen liittyy välttämättömänä osana kysymys siitä, miten terveydenhuollon henkilöstö kuljetetaan ensihoitopaikalle ja miten potilas tarvittaessa kuljetetaan terveydenhuollon hoitolaitokseen.

Hätäkeskuslaitokselle välitetään vuodessa noin 900 000 terveydenhuollon tehtävää. Valtaosa saadaan hoidettua maayksiköillä ja ensihoitajatasoisella hoidolla. Vuosittain noin 60 000 potilasta tarvitsee hyvin kiireellistä hoitoa ja näistä potilaista puolet eli noin 30 000 potilasta tarvitsee vaativaa lääkärin antamaa tehohoitotasosta apua nopeasti. Lääkäritasoinen apu *ilmateitse* on selvitysten mukaan valtakunnan tasolla kustannustehokkain ja ainoa realistinen tapa hoitaa nämä kaikkein kriittisimmät potilaat.

Ensihoitoon liittyvää ilmailutoimintaa harjoitettiin Suomessa aluksi yksityisten tukiyhdistysten toimesta, RAY:n avustuksin ja yksityisin varainkeruin. Vuodesta 2010 vaativimpaan tehohoitotasoiseen ensihoitoon kuuluva ilmailupalvelu on järjestetty kuudesta tukikohdasta toimivilla lääkärihelikoptereilla, joiden toiminnasta vastaa viiden yliopistollisen sairaanhoitopiirin omistama FinnHEMS Oy. Toiminta on rahoitettu valtionavustuksella valtion talousarvion momentilta 33.60.40.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu säädösehdotukset siitä, miten ensihoidon ilmailupalvelut järjestetään sote-uudistuksessa. Ensihoidon ilmailupalvelun järjestämisvastuu ehdotetaan keskitettäväksi Pirkanmaan maakunnalle. Samalla FinnHEMS Oy:stä ja sen tehtävistä säädettäisiin lainsäädännössä. Nykyinen valtion suora rahoitus kanavoitaisiin osaksi maakuntien yleiskatteellista rahoitusosuutta ja Pirkanmaan maakunnalle säädettäisiin oikeus laskuttaa muita maakuntia ilmailupalveluiden järjestämisestä siten, että laskutusperusteet jakaantuisivat väestön maantieteellisestä saavutettavuudesta määräytyvään kiinteään laskutusosaan ja tehtäväkohtaiseen laskutusosaan. Kaikki maakunnat olisivat kuitenkin edelleen vastuussa varsinaisten ensihoitopalveluidensa järjestämisestä.

Tarkoituksena on antaa eduskunnalle hallituksen esitystä 15/2017 vp täydentävä hallituksen esitys huhtikuun 2018 aikana. Ehdotukset tulisivat voimaan sote-maakuntauudistuksen myötä vuoden 2020 alusta.

Nykyinen ensihoidon ilmailupalvelu kattaa 76 % Suomen väestöstä. Eduskunnan oikeusasiamies on ensihoidon yhdenvertaista järjestämisestä 29.12.2014 antamassaan päätöksessä dnro 4410/4/13 viitannut perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja todennut, että olemassa olevalla lääkärihelikopterijärjestelmällä ei kyetä tarjoamaan yhdenvertaista ensihoitolääkärin saatavuutta hätätilapotilaille Suomessa. Suurimmat kippusteet ovat päätöksen mukaan Pohjanmaalla ja Kaakkois-Suomessa. Hän piti tärkeänä, että ensihoitopalveluita järjestettäessä lääkärihelikopterin yhdenvertaisesta saatavuudesta huolehditaan maan eri osissa ja totesi, että tähän tulee kiinnittää erityistä huomiota, kun sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän uudistaminen tulee edelleen karsimaan päivystyspisteitä terveydenhuollossa ja lisäämään matkaa lähimpään lääkäripäivystykseen.

Edellä mainitun lisäksi ensihoidon ilmailupalvelun järjestämistä koskevassa valmistelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että FinnHEMS Oy:llä on yhtiön pääomistukseen ja eräiden tukikohtien uudisrakentamiseen liittyviä tarpeita.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 11.4.2018 kahden uuden lääkärihelikopteritukikohdan perustamisesta. Päätöksen myötä palvelun kattavuus laajenee noin 85 %:iin väestöstä. Päätöksen mukaan valtio pääomittaa omistamansa Governia Oy:n kautta FinnHEMS Oy:tä 40 miljoonalla eurolla ja FinnHEMS Oy siirtyy Pirkanmaan maakunnan ja Governian omistukseen.

Arvio käytännön jatkosuunnittelusta ja tukikohtien sijoituspaikkakunnista tehdään ministerivaliokunnan päätöksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriöön asetettavassa ensihoidon ilmailupalveluiden kehittämistä selvittävässä työryhmässä. Hallitus sopii Pirkanmaan maakunnan kanssa uusien tukikohtien rakentamisesta.

Nykyiset lentotoiminnan ja -kaluston sopimukset päättyvät vuoden 2021 lopussa. Lentotoiminnan siirtäminen yhtiön omana työnä tekemäksi säästäisi vuotuisissa kustannuksissa. Ministerivaliokunnan päätöksen mukaan hallitus arvioi Pirkanmaan maakunnan kanssa tuotantotavan muuttamista omaksi tuotannoksi. Käytännössä uudet tukikohdat ja mahdollinen tuotantotavan muutos otettaisiin käyttöön vuoden 2022 alusta.

Tehtävä

Ensihoidon ilmailupalveluiden kehittämistä selvittävän työryhmän tehtävänä on hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksen mukaisesti

- koota kahden uuden lääkärihelikopteritukikohdan sijoittamiseen liittyvään päätöksentekoon tarvittavat tiedot;
- koota ilmailupalvelun tuotannon muuttamiseen omaksi tuotannoksi tarvittava tietopohja;
- tehdä arvio muusta ministerivaliokunnan päätökseen liittyvästä jatkosuunnittelusta, FinnHEMS Oy:n siirtosuunnitelmasta sekä yhtiön pääomitustarpeen suuruudesta kustannustehokkaan velkarahoituksen näkökulmasta.

Työryhmän on työnsä aikana kuultava Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin edustajia, Hätäkeskuslaitosta, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoa ja Governia Oy:tä. Työryhmä kuulee muita asiantuntijoita tarvittavassa laajuudessa.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Osastopäällikkö Markku Tervahauta, STM

Varapuheenjohtaja:

Hallitusneuvos Ismo Tuominen, STM

Jäsenet:

Neuvotteleva virkamies Laura Niinimaa, STM

Budjettineuvos Virpi Vuorinen, VM

Sairaanhoitopiirin johtaja Rauno Ihalainen, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

Toimitusjohtaja Jyri Örrö, FinnHEMS Oy

Projektipäällikkö Riikka Hannelius, Pirkanmaan liitto

Asiantuntijasihteerit:

Neuvotteleva virkamies Kalle Tervo, STM

Asiantuntija Tia-Maria Kirkonpelto, STM

Kustannukset

Työryhmä hoitaa tehtävänsä virkатыönä. Kustannukset maksetaan momentilta 33.01.01.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Annika Saarikko

Ylijohtaja

Kirsi Varhila

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Kari Synberg
Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
Erityisavustaja Riikka Pirkkalainen
Talouspoliittinen ministerivaliokunta
Reformiministerityöryhmä
STM/ Osastot
STM/ Kirjaamo
STM/Hankeikkuna
VM/ Kirjaamo